

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE IXe KAMER

ARREST

nr. 242.490 van 1 oktober 2018

in de zaak A. 226.197/IX-9397

In zake: Pauline GEERTS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Myriam Van den Abeele
kantoor houdend te 1700 Dilbeek
Kaudenaardestraat 13
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de VZW KATHOLIEK BASIS- EN SECUNDAIR ONDER-
WIJS TERNAT

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 20 september 2018, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw Katholiek Basis- en Secundair Onderwijs Ternat van 10 september 2018 waarbij het aan Pauline Geerts toegekende oriënteringsattest B met clausulering voor Grieks-Latijn, Latijn, moderne wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie en Yeshiva wordt gehandhaafd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 27 september 2018, om 11.30 uur.

Staatsraad Bert Thys heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Myriam Van den Abeele, die verschijnt voor de verzoekende partij en beheerder Luc Roeges en directeur Filip Van Eesbeeck die verschijnen voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2017-2018 leerling van het eerste leerjaar A van de eerste graad, optie ‘moderne’, in de middenschool Sint-Angela te Ternat, die onder het bestuur van de vzw Katholiek Basis- en Secundair Onderwijs Ternat ressorteert.

3.2. Bij het einde van het schooljaar behaalt verzoekster een jaartotaal van 68,6%, met jaartekorten voor de vakken ‘aardrijkskunde’ (48,8%), ‘geschiedenis’ (49,1%) en ‘Nederlands’ (47,6%).

De delibererende klassenraad kent aan verzoekster een oriënteringsattest B toe, met clausulering voor Grieks-Latijn, Latijn, moderne wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie en Yeshiva.

De klassenraad motiveert zijn beslissing als volgt:

“De leerling beheerst voor 1 of meerdere vakken (AA, GE, NE) onvoldoende de basisvoorwaarden (kennis en/of vaardigheden) om met succes het volgend jaar in de geclausuleerde opties/richtingen te volgen.”

De klassenraad adviseert aan verzoekster: “2A, Handel”.

3.3. Na overleg tussen verzoekster en de schooldirectie wordt de delibererende klassenraad opnieuw samengeroepen.

Luidens een brief van de pedagogisch directeur van 29 juni 2018 aan de ouders van verzoekster “heeft de klassenraad nogmaals bevestigd om bij de genomen eindbeslissing te blijven”.

3.4. Op 30 juni 2018 stelt verzoekster tegen de voormelde beslissing van de delibererende klassenraad een beroep in bij het schoolbestuur.

3.5. Verzoekster wordt op 31 augustus 2018 gehoord door de beroepscommissie.

Bij die gelegenheid legt haar raadsvrouw een nota neer waarin zij doet gelden:

“A. Schending van het formeel en materieel motiveringsbeginsel

8. Cliënten stellen volgende elementen vast op basis van het leerlingen-dossier van Pauline:

- de klassenraad weerhoudt enkel de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands als oorzaak voor de toekenning van het B-attest. De resultaten van de overige vakken vormen met een andere woorden, in de ogen van de klassenraad, geen belemmering voor de toekenning van een A-attest. Het betreffen overigens integraal slaagcijfers, hetgeen impliceert dat Pauline op voldoende wijze aan de leerplandoelstellingen gesteld aan deze vakken heeft voldaan;
- de klassenraad verduidelijkt evenwel niet waarom hij, gegeven de tekorten voor deze vakken, van oordeel is dat geen van de geclausuleerde richtingen door Pauline kan worden aangevangen. Eenvoudig stellen dat de leerling onvoldoende de basisvoorwaarden (kennis en/of vaardigheden) beheerst, schiet als motivering resoluut tekort, met name:
- verduidelijkt de klassenraad niet, aan de hand van eindtermen en leerplannen gerelateerd aan concreet behaalde (deel)resultaten, welke hiaten dit concreet zouden betreffen en op welke wijze deze haar kansen in het volgende leerjaar in alle geclausuleerde richtingen met quasi zekerheid

zouden hypothekeren, nu vastgesteld wordt dat de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands even zwaar doorwegen in alle richtingen van het tweede jaar van de eerste graad;

- de klassenraad en de directeur laten na uiteen te zetten hoe en in welke mate er sprake zou geweest zijn van remediëring voor het vakken aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands;
- de klassenraad sluit uit dat Pauline de gevolgde richting kan verderzetten maar geeft niet aan op grond van welke elementen hij tot dit besluit kwam.
- de klassenraad duidt noch waarom hij van oordeel is dat Pauline wel slaagkansen zou hebben in de niet-geclausuleerde richtingen noch waarom elke slaagkans met overheersende zekerheid uitgesloten is in de geclausuleerde richtingen;
- de klassenraad laat na te verduidelijken of en hoe hij rekening heeft gehouden met de gekende (medische) problematieken in hoofde van Pauline: faalangst, verleden van slachtoffer van pesterijen en regelmatige ziekte (buikpijn). Nochtans is de klassenraad ertoe gehouden alle elementen uit het leerlingendossier in aanmerking te nemen.
- de directeur laat na te overwegen of en hoe het aspect gebrek aan discipline en goede werksfeer in de klas de resultaten van Pauline hebben beïnvloed, hoewel dit bezwaar opgeworpen werd door de ouders van Pauline naar aanleiding van het overleg.

9. Gezien de voorgaande talrijke schendingen op vlak van de motivering van het attest, is het voor verzoekers momenteel onmogelijk om concreet, gericht en ter dege, met voldoende kennis van de onderliggende motieven, hun grieven aangaande de attestering kenbaar te maken aan de beroepscommissie, reden waarom zij zich genoodzaakt zien om *in abstracto* aan te geven dat zij zich met de bestreden beslissing niet kunnen verzoenen.

10. Daarbij zijn zij evenwel van oordeel dat een deugdelijke grondslag voor het B-attest aan het leerlingendossier van Pauline sowieso ontbreekt hoe immers kunnen tekorten voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands de gegeven clausulering verantwoorden nu vastgesteld wordt dat de leerplannen en aantal lessen voor deze vakken dezelfde zijn in alle richtingen in het tweede leerjaar van de eerste graad van de A-stroom?

Conclusie: gelet op de aangemerkte schendingen van het formeel en materieel motiveringsbeginsel dringt de hervorming van het B-attest naar een A-attest zich op.

B. Volgende elementen dienen gepast in rekening te worden gebracht

11. De delibererende klassenraad liet na volgende, relevante elementen (gepast) in rekening te brengen:

- Het absoluut gebrek aan discipline in de klas, hetgeen o.a. cliënten maar ook andere ouders diverse malen gedurende het schooljaar hebben gemeld aan de directie: de klassfeer was aldus dat het normaal volgen van de lessen onmogelijk was, ook voor de leerlingen die wel wensten op te letten. De school liet na adequaat en tijdig in te grijpen (een externe oplossing zou gevonden zijn in de maand mei). De onruststokers zullen volgend jaar niet meer aanwezig zijn in de door Pauline gewenste klas 2MW, hetgeen haar concentratie en begrip van de lessen ten goede zal

komen.

- Het pestverleden van Pauline: door gepest geweest te zijn door medeleerlingen en een leerkracht op de lagere school is Pauline een onzeker meisje dat niet altijd om uitleg durft te vragen. Evenwel is Pauline dit gaandeweg aan het overwinnen, hetgeen eveneens het begrip van de leerstof ten goede zal komen.
- Haar medische problematiek: dat Pauline regelmatig eens afwezig zou zijn wegens medische problemen (buikpijn) werd aan het begin van het schooljaar gemeld aan de directie. Evenwel had Pauline de indruk dat haar medisch probleem in twijfel werd getrokken door de leerkrachten, hoewel haar afwezigheden telkens gewettigd waren. Dit aspect heeft in haar na-deel gespeeld in functie van de hulp die zij kreeg om lessen in te halen en bij de perceptie van haar persoonlijkheid. In bijlage vindt u twee attesten die de medische problematiek van Pauline staven.
- Vak Nederlands:
 - de vakleerkracht was gedurende quasi heel het eerste trimester afwezig, waardoor geen lessen Nederlands werden gegeven. De leerstof diende nadien in een kortere tijdspanne te worden gezien en niet alle leerstof kon worden onderwezen, hetgeen extra nadelig is voor een anderstalige (Franstalig) leerling. Dit betreft evenwel geen standaard situatie die zich volgend jaar ook nog zal voordoen, hetgeen de resultaten van Pauline voor het vak Nederlands ten goede zal komen.
 - toen een inhaalles werd georganiseerd en de leerlingen, wegens slechte afspraken, op een andere plaats verzameld waren om deze te volgen dan deze waar de leerkracht aanwezig was, trok de leerkracht (ten onrechte dus) veel punten af.
- Vak Geschiedenis:
 - in de rapportperiodes 1 en 3 was Pauline om medische redenen vaak afwezig waardoor zij minder resultaten kon verzamelen en de enkele toetsen die zij wel maakte dus zwaarder doorwegen. Deze situatie gaf haar minder dan de andere leerlingen de mogelijkheid om mindere cijfers op te halen;
 - Pauline diende 2x in een werkgroep taken te verrichten samen met andere leerlingen die weigerden hun bijdrage te leveren. De resultaten van Pauline zijn de dupe geweest van deze probleemleerlingen. Zoals reeds aangemerkt, zullen deze leerlingen niet meer in de klas van Pauline zitten volgende jaar, hetgeen haar resultaten ten goede zal komen.
- Taal Nederlands: in het algemeen dient Pauline gaandeweg nog vooruitgang te boeken op vlak van de Nederlandse taal om alle daarmee gepaard gaande problemen weg te werken (minder goed begrip van de vragen op toetsen en examens, minder goed de antwoorden kunnen verwoorden, trager instuderen). Dit is evenwel een project dat op wat langere termijn de vruchten zal afwerpen waarvoor Pauline zich veel extra inspanningen getroost en nog wil getroosten: bijlessen aan huis, voordracht lessen in de academie enz. [...] Er is geen enkele reden voorhanden om geen vertrouwen te hebben in de vooruitgang die Pauline op dit vlak nog zal boeken.

- Haar interesse in wiskunde en wetenschappen: wiskunde en wetenschappen betreffen de lievelingsvakken van Pauline. Haar schoolse motivatie zou afnemen indien zij geen wetenschappelijke richting zou kunnen vervolgen.

Conclusie: voorgaande elementen zaaien op zijn minst gereede twijfel omtrent de vraag of Pauline haar ware kennis en kunde heeft kunnen laten zien het afgelopen schooljaar. Om die reden is er onvoldoende zekerheid omtrent haar slaagkansen in de gewenste richting 2MW om haar nu reeds de toegang tot deze richting te ontfangen. Dit betreft een tweede reden waarop de hervorming van het B-attest naar een A- attest aan de orde is.”

3.6. Op 10 september 2018 beslist de beroepscommissie dat verzoeksters beroep ontvankelijk, maar niet gegrond is. Zij bevestigt dat aan verzoekster een oriënteringsattest B wordt toegekend met clausulering voor Grieks-Latijn, Latijn, moderne wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie en Yeshiva.

Met betrekking tot de grond van de zaak overweegt zij:

- “o dat de delibererende klassenraad stelt dat Pauline voor meerdere vakken (aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands) de basiskennis en basisvaardigheden onvoldoende beheerst om het volgende jaar aan te vatten in de geclausuleerde opties/richtingen met name Moderne wetenschappen, (Grieks-)Latijn, Rudolf Steinerpedagogie en Yeshiva;
- o dat uit het jaarrapport blijkt dat Pauline voor aardrijkskunde een jaartotaal van 48,8 behaalt, voor geschiedenis 49,1 en voor Nederlands 47,6;
- o dat in de notulen van de delibererende klassenraad het volgende wordt gesteld ‘Tekort voor AA, GE en NE. Taal is een probleem, begrijpt de opdrachten niet. Veel afwezig. Komt niet opdagen voor inhaaltoetsen, vaak niet in orde met taken en met het studeren van toetsen. Is heel onzeker, niet sterk voor 2MW.’;
- o dat de leerkrachten voor de vakken waarvoor Pauline tekorten haalt, nauwkeurig hebben opgesteld hoe de leerling scoort op kennis, inzicht, vaardigheden en/of attitudes;
- o dat deze stukken aan de klassenraad werden voorgelegd;
- o dat deze stukken deel uitmaken van het leerlingendossier, dat de ouders te allen tijde kunnen opvragen;
- o dat uit wat voorafgaat blijkt dat de delibererende klassenraad zijn beslissing niet louter op een puntentekort voor drie vakken heeft gebaseerd, maar grondig heeft nagegaan of Pauline – rekening houdend met haar kennis, vaardigheden en attitudes – met een redelijke kans op slagen haar studies in de geclausuleerde richtingen zou kunnen voortzetten;
- o dat de delibererende klassenraad terecht tot het besluit is kunnen komen dat Pauline de basiskennis en basisvaardigheden mist om met redelijke

kans op slagen haar studies in de geclausuleerde richtingen voort te zetten;

- o dat de delibererende klassenraad eveneens terecht heeft kunnen oordelen dat Pauline wel met een redelijke kans op slagen haar studies kan voortzetten in de niet-geclausuleerde richtingen, gelet op het feit dat de vakken in deze richtingen eenvoudiger, trapsgewijs en meer begeleid worden gegeven;
- o dat de studiekeuzemogelijkheden in de niet-geclausuleerde richtingen bijzonder ruim blijven;
- o dat er binnen de niet-geclausuleerde richtingen bovendien voldoende lestijden gespendeerd worden aan de lievelingsvakken van Pauline;
- o dat de bijkomende argumenten, aangehaald tijdens de hoorzitting van 31 augustus 2018 de beroepscommissie niet kunnen overtuigen:
 - dat de school reeds heel vroeg in het schooljaar maatregelen heeft genomen (bevraging, evaluatie, klassenaanpak, sanctionering van storende leerlingen) om tot een beter klasklimaat te komen;
 - dat de klassenraad heeft kunnen oordelen dat Pauline heel onzeker blijft;
 - dat er in het leerlingendossier nergens aanwijzingen terug te vinden zijn dat de afwezigheden wegens ziekte door de school in vraag werden gesteld of een negatieve invloed hebben gehad;
 - dat de school de nodige inspanningen heeft geleverd om de afwezigheid van de vakleraar Nederlands zo snel mogelijk op te vangen; dat al na één week afwezigheid van de leerkracht Nederlands vakcollega's vervangende lessen NE hebben gegeven en nadien was er een interimaris;
 - dat er binnen de school geldende afspraken zijn om inhaaltoetsen af te leggen na afwezigheid; dat deze mogelijkheden door Pauline niet steeds optimaal werden benut."

Deze beslissing van de beroepscommissie maakt het voorwerp uit van de voorliggende vordering.

IV. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

4. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid slechts worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat minstens één ernstig middel wordt aangevoerd dat de nietigverklaring van de akte of het reglement *prima facie* kan verantwoorden en dat een uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is die onverenigbaar is met de behandelingstermijn van de gewone vordering tot schorsing.

V. Uiterst dringende noodzakelijkheid

Uiteenzetting

5. Verzoekster stelt, wat de uiterst dringende noodzakelijkheid van haar vordering betreft, dat zij “een zo min mogelijke impact [nastreeft] op [haar] schoolloopbaan”. Zij wijst op het dreigende verlies van een schooljaar, waarvoor een gewone vordering tot schorsing haar niet zou kunnen behoeden. Zij voegt er nog aan toe dat zij diligent heeft gehandeld door haar vordering in te stellen “op de negende dag van de verjaringstermijn”.

Beoordeling

6. Terecht betwist de verwerende partij de uiterst dringende noodzakelijkheid van verzoeksters vordering niet.

Het mag immers vaste rechtspraak van de Raad van State heten dat het dreigende verlies van een schooljaar – waarvan ook verzoekster met reden gewag maakt – een nadeel uitmaakt dat binnen een gewone schorsingsprocedure niet tijdig kan worden gekeerd.

Verzoekster heeft bovendien niet getalmd bij het instellen van haar vordering.

De voorwaarde van de uiterst dringende noodzakelijkheid van de vordering is dan ook vervuld.

VI. Ernst van het enige middel

Uiteenzetting van het middel

7.1. Verzoekster voert in een enig middel de schending aan van “het formeel en materieel motiveringsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel, het redelijkheidsbeginsel en het *patere legem quam ipse fecisti*-beginsel”.

7.2. In een *eerste middelonderdeel* betoogt verzoekster dat zij reeds in haar nota voor de beroepscommissie de vraag heeft gesteld hoe tekorten voor de vakken ‘aardrijkskunde’, ‘geschiedenis’ en ‘Nederlands’ de opgelegde clausurering kunnen verantwoorden, nu moet worden vastgesteld dat de leerplannen en het aantal lesuren voor deze vakken dezelfde zijn in alle richtingen in het tweede leerjaar van de eerste graad van de A-stroom. Die vraag, zo stelt verzoekster, blijft in de bestreden beslissing onbeantwoord. Volgens haar ontbreekt in het dossier elk materieel element dat toelaat te stellen dat deze vakken in de niet-geclausuleerde richtingen eenvoudiger, trapsgewijs en meer begeleid worden gegeven. Zij wijst erop dat zij geslaagd is voor het eerste leerjaar A van de eerste graad. Aangezien eenzelfde niveau geldt voor “het hele tweede jaar van de eerste graad van de A-stroom voor deze vakken”, kunnen de tekorten voor deze drie vakken, zo stelt verzoekster, geen deugdelijke grondslag vormen om haar een B-attest toe te kennen.

7.3. In een *tweede middelonderdeel* beklaagt verzoekster zich erover dat ook haar argument dat haar taal “aan continue progressie onderhevig is” en zij extra inspanningen zal leveren op dit vlak, onder meer door het volgen van bijlessen, geen antwoord heeft gekregen. Zij begrijpt niet waarom haar zogenaamde taalprobleem in andere (niet-geclausuleerde) studierichtingen minder zou spelen en waarom, indien taal problematisch zou zijn, zij voor andere vakken waarvoor het begrip van de opdracht belangrijk is, dan wel slaagcijfers kan voorleggen. Overigens werd haar de studierichting ‘handel’ geadviseerd voor het tweede leerjaar van de eerste graad en dat is, aldus verzoekster, bij uitstek een richting die

inzet op talenkennis. Verzoekster besluit dat het aspect ‘taal’ geen deugdelijke grondslag kan verlenen aan de bestreden beslissing.

Verzoekster doet voorts gelden dat ook de aspecten ‘afwezigheid’ en ‘attitude’ geen deugdelijk motief van de bestreden beslissing kunnen vormen, aangezien het schoolreglement aangeeft dat de beoordeling van attitude en studiehouding reeds besloten ligt in de punten die de leerling heeft behaald op dagelijks werk. Indien die beoordeling daarnaast en daarenboven ook nog in aanmerking wordt genomen voor de eindevaluatie van de leerling, mag dit niet op een doorslaggevende of een uitsluitende wijze gebeuren, maar enkel ter versterking of aanvulling van andere motieven. Er anders over oordelen zou volgens verzoekster een schending uitmaken van het eigen reglement.

7.4. In een *derde middelonderdeel* bespreekt verzoekster puntsgewijs “[d]e overige motieven” van de bestreden beslissing. Zij stelt geen kennis te hebben gekregen van de notulen van de delibererende klassenraad en van “de oplijsting voor de vakken waarvoor [zij] tekorten haalt van haar scores inzake kennis, inzicht, vaardigheden en/of attitudes”. Volgens verzoekster vermocht de beroepscommissie op die stukken dan ook niet te steunen. Zij voegt eraan toe dat zij het leerlingendossier heeft moeten opvragen om die stukken te kunnen inzien. Daarbij is haar opgevallen dat de notulen “qua inhoud fundamenteel afwijken van de motivering die de delibererende klassenraad voorzag op het attest”. Verzoekster wijst er voorts op dat de notulen gedateerd zijn op 30 juni 2018, terwijl het attest op 28 juni 2018 reeds werd uitgereikt. Zij bekritiseert ook dat de notulen niet werden ondertekend door alle leden van de klassenraad. Dit roept bij haar vragen op “inzake de datum van opstelling van deze documenten”. Volgens verzoekster werden ze opgesteld “pour les besoins de la cause” en maakten ze geen deel uit van het leerlingendossier op het moment dat de bestreden beslissing werd genomen. Daarom moeten ze, aldus verzoekster, buiten beschouwing worden gelaten.

De andere motieven van de bestreden beslissing doen volgens verzoekster niet ter zake. Zij noemt ze “nietszeggend”, “loutere stijlformules”, “abstract” en “leeg”.

7.5. In een *vierde middelonderdeel* voert verzoekster vooreerst aan dat haar argumenten in verband met het ongunstige schoolklimaat in de bestreden beslissing onbeantwoord zijn gebleven. Dat de school maatregelen zou hebben getroffen, betekent volgens haar nog niet dat ze enig gunstig effect hebben gehad. Zij blijft erbij dat de onrust in de klas tot het einde van het schooljaar heeft geduurd en haar concentratie in het gedrang heeft gebracht.

Verzoekster betoogt voorts dat haar “onzeker zijn” geen dragend motief kan zijn voor de bestreden beslissing. Zij stelt dat zij reeds bij haar inschrijving in de school erop heeft gewezen dat zij in de lagere school werd gepest. In haar beroepschrift heeft zij onder de aandacht gebracht dat zij stilaan openbloeit, maar dat dit tijd vergt. Dat argument werd door de beroepscommissie echter niet beantwoord.

Ten slotte wijst verzoekster erop dat ook andere van haar grieven niet werden beantwoord door de beroepscommissie, namelijk “in welke mate er sprake zou zijn geweest van remediëring voor de vakken aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands”, “in welke mate er rekening zou zijn gehouden met de medische problematiek in hoofde van verzoekster waaronder ook faalangst en de gevolgen van het pesten op de lagere school” en “het onterecht aftrekken van punten voor het vak Nederlands”.

7.6. In een *vijfde middelonderdeel* acht verzoekster het redelijkheidsbeginsel geschonden. Zij betoogt dat zij “*in casu* [dient] vast te stellen, na onderzoek van de motieven in de bestreden beslissing, dat de beroepscommissie, bij ontstentenis van enig deugdelijk motief die de beslissing zou kunnen schragen, niet in redelijkheid tot haar beslissing is gekomen”.

Beoordeling

8.1. Wat het eerste middelonderdeel betreft, moet vooreerst worden vastgesteld dat verzoekster zelf het antwoord van de beroepscommissie op haar summiere opmerking – *sub* nr. 10 van haar nota voor de beroepscommissie – in verband met de leerplannen en het aantal lesuren van de vakken waarvoor zij een jaartekort behaalde, in de bestreden beslissing heeft teruggevonden. De beroepscommissie argumenteert namelijk dat “de vakken in [de niet-geclausuleerde] richtingen eenvoudiger, trapsgewijs en meer begeleid worden gegeven”.

Die verantwoording van de beroepscommissie lijkt redelijkerwijze aanvaardbaar en lijkt niet te stuiten op de vaststelling dat voor die vakken in alle richtingen van de A-stroom – zowel de geclausuleerde als de niet-geclausuleerde – dezelfde leerplannen en zelfs eenzelfde aantal lesuren gelden. Het staat aan verzoekster om het tegendeel aan te tonen en dat doet zij in haar inleidend verzoekschrift op het eerste gezicht niet.

8.2. De verwerende partij wijst er in haar nota in dit verband onder meer op dat “[d]e stelling van de verzoekende partij [...] er in wezen op [neerkomt] dat een klassenraad na het eerste jaar van de eerste graad nooit een B oriëntatie-attest kan geven” en dat “[e]en dergelijk verbod van clausulering na het eerste jaar [...] niet [is] voorzien in de onderwijsregelgeving”.

Dat standpunt spoort met artikel 40, § 2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 ‘betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs’ (hierna: het organisatiebesluit), naar luid waarvan “[h]et oriënteringsattest B kan worden toegekend in alle leerjaren, met uitzondering van het eerste leerjaar B, het eerste leerjaar van de derde graad van het algemeen, het kunst- en het beroepssecundair onderwijs, het tweede leerjaar van de derde graad, de Se-n-Se, het derde leerjaar van de derde graad”.

Voorts doet de verwerende partij gelden dat “de leerstof eenvoudiger [wordt] aangebracht”, dat “[d]e leerkrachten [...] in hun lespraktijk eenvoudiger taalgebruik [hanteren] om leerstofonderdelen toe te lichten, zonder daarbij afbreuk te doen aan het nastreven van het behalen van hetzelfde leerplandoel in de geclausuleerde richting”, dat “meer eenvoudige teksten en wat minder complexe lesnotities [bijdragen] tot het behalen van eenzelfde leerplandoel”, dat “[d]it [...] geen afbreuk [doet] aan de onderwijskwaliteit, noch aan de manier waarop verwacht wordt een graadleerplan te realiseren”, dat “ook bij toetsing [...] op een meer trapsgewijze en eenvoudiger manier gewerkt [wordt] aan het realiseren van de leerplandoelen in de niet-geclausuleerde richtingen”, dat “[o]m eenzelfde leerplandoel [...] te toetsen [...] de vraagstelling in een geclausuleerde richting/optie eerder [zal] gebeuren in de vorm van een open vraagstelling waarbij de leerling zijn/haar antwoord dient te beschrijven en te duiden met voorbeelden”, terwijl “[i]n een niet-geclausuleerde richting [...] datzelfde leerplandoel getoetst [zal] worden door meer gericht te vragen naar de benaming”, desgevallend “nog mede begeleidend ondersteund [...] door een aanvullende tekening of schema”, dat “[h]et doel [...] in beide situaties hetzelfde [blijft]”, dat “de graadleerplannen ook [aangeven] dat niet overal in alle richtingen zowel basis-verdieping-uitbreiding moet getoetst worden in dezelfde mate, intensiteit en frequentie”, dat “[e]en leerkracht [...] in een les zeer kennisgericht uitgebreid en verdiepend [kan] lesgeven, maar rekening houdend met het leerplandoel dat enkel het basisniveau beoogt, zich [kan] beperken tot het toetsen van het basisniveau in richting A en voorts een bijkomende meer verdiepende vraag stellen in richting B”, dat dit alles zich ook “[doorzet] in de feedback [...] aan de leerlingen”, waar “[i]n de niet-geclausuleerde richtingen [...] leerkrachten op een meer directe, eenvoudige manier feedback [geven] zodat de leerling zich instant meer ondersteund voelt en instant aan de slag kan met deze feedback”, dat “[h]et realiseren van leerplandoelen [...] vaak een combinatie [is] van kennisgerichte doelen en vakgebonden vaardigheden die ook dienen te worden ingeoefend en bereikt” en dat “[i]n de geclausuleerde richtingen [...] leerlingen regelmatig geconfronteerd [zullen] worden met (bron)teksten, omschrijvingen die complexer zijn naar woordgebruik en structuur en ook langer en gedetailleerder zijn”, terwijl “[e]en (bron)tekst over

hetzelfde thema [...] in een niet-geclausuleerde richting eerder aangereikt [zal] worden met minder complex woordgebruik, kortere zinnen, een minder uitvoerige beschrijving en logischerwijs ook met een kortere tekst tot gevolg”.

Ook deze uitleg van de verwerende partij lijkt aannemelijk te maken wat de beroepscommissie heeft geantwoord op verzoeksters bezwaar. Verzoekster slaagt er op het eerste gezicht niet in – ook niet op de terechtzitting – om van het tegendeel te overtuigen of de onredelijkheid van die uitleg aan te tonen.

8.3. Het eerste middelonderdeel is niet ernstig.

9.1.1. Ten aanzien van het tweede middelonderdeel dient vooreerst in herinnering te worden gebracht dat een oriënteringsattest B, zoals aan verzoekster werd toegekend, luidens artikel 39 van het organisatiebesluit betekent “dat de leerling het leerjaar met vrucht beëindigd heeft in de betrokken school en derhalve tot het volgend leerjaar mag worden toegelaten, behalve in bepaalde onderwijsvormen en/of onderverdelingen”. Artikel 38, 1°, van hetzelfde besluit preciseert dat een leerling “met vrucht” het eerste leerjaar van de eerste graad beëindigt “indien hij in voldoende mate de doelstellingen die in het leerplan zijn opgenomen heeft bereikt en aldus bekwaam wordt geacht zijn studies voort te zetten in het volgend leerjaar”.

Het toekennen van een B-attest vereist van de beroepscommissie een ‘prospectief’ – dit wil zeggen: een vooruitziend en toekomstverkennd – onderzoek. De leerling is immers geslaagd, heeft de leerplandoelstellingen “in voldoende mate” bereikt en wordt geacht zijn studies te kunnen voortzetten. Toch oordeelt de beroepscommissie dat de betrokken leerling in het volgende schooljaar bepaalde studierichtingen niet aankan. Met dit oordeel stelt de beroepscommissie zich als het ware in de plaats van de delibererende klassenraad van het volgende schooljaar, tot wiens autonomie het zou behoren om over het al dan niet slagen voor dat schooljaar te oordelen. De clausulering beperkt ook de principiële vrijheid van studiekeuze in hoofde van de leerling of zijn ouders.

De delibererende klassenraad of de beroepscommissie kan op grond van zwakke studieresultaten een onderbouwd advies geven om een studierichting te ontraden, of zelfs een formele waarschuwing, of hij kan vakantietaken opleggen, maar de uiteindelijke verantwoordelijkheid laten bij de leerling die, het weze herhaald, geslaagd is verklaard. De beroepscommissie die een B-attest toekent, verkiest evenwel in de plaats van die leerling de studiekeuze gedeeltelijk te bepalen.

Om die reden mag van een beroepscommissie die beslist een oriënteringsattest B toe te kennen, een sterk doorgedreven motivering worden verwacht, zowel vanuit formeel oogpunt – de uitdrukkelijke en afdoende vermelding van de motieven in de deliberatiebeslissing – als vanuit materieel oogpunt – de aanwezigheid van een deugdelijke grondslag van die beslissing in het dossier. De beroepscommissie moet daarom met overtuigende motieven aantonen dat de kansen van de betrokken leerling om te slagen voor het volgende leerjaar van dezelfde studierichting zo miniem zijn, dat hem zelfs niet de mogelijkheid mag worden geboden dat volgende leerjaar in die studierichting aan te vatten. Zij moet daartoe haar prospectieve beslissing om een B-attest uit te reiken steunen op de concrete en objectieve gegevens van het individuele dossier van de betrokken leerling.

9.1.2.1. Verzoekster heeft in haar nota voor de beroepscommissie onder meer aangevoerd, wat haar taalachterstand betreft, dat dit “een project [is] dat op wat langere termijn de vruchten zal afwerpen”, dat zij dagelijks veel extra inspanningen levert en die inspanningen wil blijven leveren, middels “bijlessen aan huis, voordracht lessen in de academie enz.”, en dat er geen enkele reden is om geen vertrouwen te hebben in de vooruitgang die zij op dit vlak nog zal boeken. Verzoekster had eerder in haar beroepschrift reeds erop gewezen dat zij “bijactiviteiten en bijlessen in het [N]ederlands” volgt, “met zichtbare resultaten”, en dat “[d]e progressie curve [...] permanent en duidelijk” is. Ook voerde zij aan dat zij voor andere vakken “heel goed bezig is”, aangezien zij resultaten rond 70% en

sommige zelfs boven 80% behaalt, wat “niet per toeval” kan zijn, maar volgens haar wordt verklaard door het feit dat “[haar] begrip van de taal op de goede [baan] is”.

Uit de notulen van de delibererende klassenraad blijkt dat volgens deze klassenraad de taalachterstand van verzoekster het wezenlijke probleem vormt. Na te hebben gewezen op de tekorten voor aardrijkskunde, geschiedenis en Nederlands, stelt de klassenraad daarover immers: “Taal is een probleem, begrijpt de opdrachten niet”.

Als verzoekster vervolgens in haar beroepschrift en aanvullende nota voor de beroepscommissie die conclusie van de klassenraad betwist, minstens nuanceert en er concrete remediëringen tegenover stelt, ligt het op de weg van de beroepscommissie om die argumentatie in haar beslissing te betrekken en desgevallend aan te geven – ook formeel – waarom de elementen die door verzoekster werden aangebracht, haar niet tot een ander besluit konden brengen.

Dat laatste doet de beroepscommissie evenwel niet. Zij neemt in de bestreden beslissing geen enkel standpunt in over de problematiek van de taalachterstand van verzoekster en zij laat verzoekster – en met haar de Raad van State – in het ongewisse waarom de argumentatie van verzoekster in dit verband de beroepscommissie niet kon overtuigen.

9.1.2.2. In haar nota doet de verwerende partij nog gelden dat de afgenomen taaltesten ‘Diataal’ slechts “enige beperkte evolutie” hebben uitgewezen. De verwerende partij acht deze evolutie nog “opvallend ondermaats”, nu verzoekster bij het einde van het schooljaar nog altijd de minst sterke score heeft, zowel voor het testdomein ‘begrijpend lezen’ als voor het testdomein ‘woordenschat’. Uit de bestreden beslissing blijkt evenwel niet dat de beroepscommissie zich daardoor heeft laten leiden. Overigens kan in een loutere verwijzing naar de resultaten van die taaltesten op het eerste gezicht geen afdoende antwoord worden gevonden op alle voormelde argumenten van verzoekster.

9.1.2.3. Dat de beroepscommissie zich zou hebben aangesloten bij het oordeel van de delibererende klassenraad, lijkt niet dienstig. Wanneer immers, zoals in dit geval, het oordeel van de klassenraad wordt betwist, dan kan het louter bijvallen door de beroepscommissie van de redenering van de klassenraad geen toereikend antwoord zijn op de grieven die tegen de klassenraadbeslissing zijn geformuleerd.

De bestreden beslissing geeft er bovendien geen blijk van – minstens niet formeel – dat de commissie heeft stilgestaan bij de mogelijkheid en effectiviteit van minder verregaande maatregelen, zoals remediëringsinitiatieven tijdens het volgende schooljaar of een vakantietaak, terwijl verzoekster nochtans zelf remediëring had voorgesteld.

9.1.2.4. Dit alles klemmt des te meer, nu verzoekster ook vragen stelt bij de coherentie van de evaluatiebeslissing. Enerzijds wordt haar taalprobleem door de delibererende klassenraad als ernstig beschouwd en als oorzaak van haar falen voor drie vakken, anderzijds geeft deze klassenraad aan verzoekster het advies om het tweede leerjaar van de eerste graad in de basisoptie ‘handel’ te starten. Daarin wordt de klassenraad noch uitdrukkelijk, noch impliciet tegengesproken door de beroepscommissie, die ook deze optie niet clauseert.

Verzoekster wijst erop dat dit “bij uitstek een richting [is] die inzet op talenkennis”. De website ‘onderwijskiezer.be’ – (“een initiatief van de vrije CLB-koepel vzw en de CLB-GO! in samenwerking met de centra van OVSG en POV én met ondersteuning van het departement onderwijs”) – leert dat voor de basisoptie ‘handel’ “[a]anleg voor talen [...] belangrijk [is]” en dat “[a]ls je kiest voor handel [...] je belangstelling [moet] hebben voor theorie”.

Waarom de basisoptie ‘moderne wetenschappen’ niet tot verzoeksters mogelijkheden voor het tweede leerjaar van de tweede graad mag behoren, wordt in de bestreden beslissing niet nader beargumenteerd. Er wordt

weliswaar verwezen naar de notulen van de delibererende klassenraad waarin wordt aangegeven dat verzoekster “niet sterk” zou zijn voor deze basisoptie. Maar waarom concreet deze optie niet en ‘handel’ wel, terwijl, zo lijkt, beide richtingen taalaanleg vereisen, verduidelijkt de beroepscommissie niet. Nochtans had verzoekster in haar beroepschrift uitdrukkelijk haar voorkeur voor ‘moderne wetenschappen’ te kennen gegeven.

9.1.2.5. Aldus voldoet de beroepscommissie op het eerste gezicht niet aan de hiervóór *sub* 9.1.1 omschreven strenge motiveringsplicht die op haar rust.

9.1.3. Het tweede middelonderdeel is in zoverre ernstig.

9.2.1. Uit niets blijkt dan weer dat, zoals verzoekster lijkt aan te voeren, de beroepscommissie ongepaste aandacht heeft besteed aan verzoeksters attitude of studiehouding om tot haar beslissing te komen, in die zin dat dit haar uitsluitende of doorslaggevende motief zou zijn geweest om de toekenning van het B-attest op te steunen.

Voorts overtuigt verzoekster er niet van dat door het enkele feit dat deze elementen door de beroepscommissie mee in rekening zijn gebracht, maar dan wel “aanvullend” of “versterkend” ten aanzien van het dragende motief of de dragende motieven, de wettigheid van de bestreden evaluatiebeslissing zou zijn aangetast.

9.2.2. Het tweede middelonderdeel is in zoverre niet ernstig.

10.1. Verzoekster lijkt in het derde middelonderdeel te refereren aan de theorie van de “motivering door verwijzing” waar zij betoogt dat de beroepscommissie in haar beslissing slechts mag steunen op stukken die zij ofwel letterlijk overneemt in de beslissing ofwel aan de beslissing hecht en dat dit niet het geval was voor de notulen van de delibererende klassenraad en “de ophijsting voor de

vakken waarvoor [zij] tekorten haalt van haar scores inzake kennis, inzicht, vaardigheden en/of attitudes”.

Verzoekster geeft evenwel toe dat zij vóór het instellen van de voorliggende vordering, bij de inzage van het leerlingendossier, kennis heeft gekregen van die stukken. Het valt op het eerste gezicht dan ook niet in te zien welk belang zij heeft bij haar grief.

In zoverre is het derde middelonderdeel niet ontvankelijk.

10.2. De vaststelling dat de notulen van de delibererende klassenraad gedateerd zijn op 30 juni 2018 stemt overeen met de volgende instructie uit omzendbrief SO64 ‘Structuur en organisatie van het voltijds secundair onderwijs’:

“10.2.5.1. De beslissingen van de delibererende klassenraad dienen vastgelegd in een proces-verbaal. Elk proces-verbaal, waarop uitsluitend regelmatige leerlingen mogen voorkomen, wordt gedateerd op 30 juni en in één exemplaar opgemaakt.”

Wat geldt voor het proces-verbaal, lijkt tevens te moeten gelden voor de notulen van diezelfde delibererende klassenraad.

Er kan bijgevolg, op het eerste gezicht en anders dan verzoekster het ziet, in de voormelde datering geen onregelmatigheid worden bespeurd.

In zoverre is het derde middelonderdeel niet ernstig.

10.3. Dat de notulen van de delibererende klassenraad niet door alle leden ervan werden ondertekend, volgt dan weer uit de regelgeving.

Artikel 5, § 6, vierde lid, van het organisatiebesluit schrijft voor dat onder meer de notulen van de delibererende klassenraad “door de voorzitter en drie leden van de raad [worden] ondertekend”.

Ook in zoverre toont het derde middelonderdeel de onwettigheid van de bestreden beslissing op het eerste gezicht niet aan en is het derhalve evenmin ernstig.

10.4. Indien verzoekster overigens van oordeel is dat de notulen van de delibererende klassenraad, luidens welke haar een B-attest werd toegekend, niet met de werkelijkheid overeenstemmen – wat zij onder meer lijkt aan te geven waar zij wijst op een verschil in motivering in vergelijking met “het attest” dat haar werd verleend – dan valt het haar toe die notulen van valsheid te betichten. Dat lijkt zij evenwel niet te hebben gedaan. Er is vooralsnog dan ook geen reden om die notulen buiten het debat te houden.

10.5. De kritiek die verzoekster voorts in het derde middelonderdeel nog formuleert ten aanzien van sommige geïsoleerde motieven, die zij afdoet als “loutere stijlformules”, “abstract” en “leeg”, kan vooralsnog niet worden aangenomen, omdat verzoekster niet aantoont dat het gaat om op zich dragende motieven van de bestreden beslissing.

10.6. Het derde middelonderdeel is in zijn geheel niet ernstig.

11.1 Dat verzoekster, zoals zij in het vierde middelonderdeel aanvoert, geen antwoord heeft gekregen op haar grieven omtrent het voortduren van het ongunstige “klasklimaat” en het uitblijven van remediëring voor de vakken waarvoor zij een jaartekort behaalde en dat met haar argument over het gepest worden tijdens voorbije schooljaren in het basisonderwijs geen rekening werd gehouden, lijkt niet tot het besluit te kunnen leiden dat de bestreden beslissing onwettig is.

Immers, wat verzoekster in dit verband ter staving aanbrengt, kan mogelijk een verklaring zijn voor haar minder gunstige resultaten, maar het vermag op het eerste gezicht niet aan te tonen dat dit resultaat ten onrechte als

minder gunstig werd beschouwd. Het is immers één zaak of een leerling bewezen heeft de van haar verlangde kennis en kunde te bezitten, een andere, als zij die kennis en kunde niet blijkt te bezitten, wie daarvoor de schuld draagt. Indien een leerling de school terecht zou verwijten niet of niet tijdig het nodige te hebben gedaan om de orde binnen een klasgroep te herstellen of rekening te houden met een slachtofferverleden van pestgedrag, kan dit hoogstens betekenen dat de school schuld of mede schuld draagt aan het minder gunstige eindresultaat, maar niet dat dit resultaat gunstiger wordt.

Alvast in zoverre is het vierde middelonderdeel niet ernstig.

11.2. Wat haar “medische problematiek” betreft, meent verzoekster in de bestreden beslissing evenmin een afdoende antwoord te kunnen terugvinden.

Daarover heeft zij voor de beroepscommissie doen gelden dat zij haar regelmatige afwezigheid wegens ziekte reeds bij het begin van het schooljaar had gemeld, maar dat zij de indruk had dat leerkrachten twijfelden aan de waarachtigheid van de ziekte. Zij voerde aan dat dit “in haar nadeel [heeft] gespeeld in functie van de hulp die zij kreeg om lessen in te halen en bij de perceptie van haar persoonlijkheid”. De vader van verzoekster wierp ook op dat zijn dochter aldus leerstof en een paar belangrijke toetsen heeft gemist en haar punten een vertekend beeld geven.

In de bestreden beslissing is daarover te lezen dat “er in het leerlingendossier nergens aanwijzingen terug te vinden zijn dat de afwezigheden wegens ziekte door de school in vraag werden gesteld of een negatieve invloed hebben gehad” en “dat er binnen de school geldende afspraken zijn om inhaaltoetsen af te leggen na afwezigheid; dat deze mogelijkheden door [verzoekster] niet steeds optimaal werden benut”.

Op het eerste gezicht wordt daarmee wel degelijk een antwoord gegeven op de voormelde grieven van verzoekster. Verzoekster bekritiseert die antwoorden overigens niet, laat staan dat zij ze weerlegt.

In zoverre is het vierde middelonderdeel evenmin ernstig.

11.3. Verzoekster verwijst nog naar een incident bij een inhaalles Nederlands, waar als gevolg van slechte afspraken ten onrechte veel punten werden afgetrokken. Daarop kreeg zij evenmin een antwoord van de beroepscommissie, zo stelt verzoekster.

Verzoekster is wel erg karig met informatie over dat beweerde incident. Zo laat zij onbelicht wanneer het zich voordeed, welke de concrete omstandigheden waren, hoeveel punten werden afgetrokken en waarvan ze werden afgetrokken, hoe dat gegeven – indien bewezen – zich verhoudt tot haar jaartotaal, en zo meer.

Als verzoekster op dat punt al te summier blijft in haar uiteenzetting, dan mag zij op het eerste gezicht niet verwachten dat de beroepscommissie uit eigen beweging een nader onderzoek daaromtrent gaat voeren.

In zoverre is het vierde middelonderdeel evenmin ernstig.

11.4. Het vierde middelonderdeel is in zijn geheel niet ernstig.

12. In het vijfde middelonderdeel betoogt verzoekster dat het redelijkheidsbeginsel geschonden is omdat geen enkel deugdelijk motief voorhanden is.

Een toets van de bestreden beslissing aan het redelijkheidsbeginsel lijkt pas aan de orde wanneer de motieven ervan deugdelijk zijn en vaststaan.

Dat is *in casu*, zoals hiervóór is gebleken, vooralsnog niet het geval.

Het vijfde middelonderdeel behoeft in de huidige stand van de rechtspleging dan ook geen uitspraak.

VII. Slotsom

13. Hiervóór werd *sub* 6 vastgesteld dat de voorwaarde van de uiterst dringende noodzakelijkheid van de vordering vervuld is. *Sub* 9.1 werd dan weer geoordeeld dat het tweede onderdeel van het enige middel in de aldaar aangegeven mate ernstig is.

Bijgevolg is voldaan aan de voorwaarden gesteld in artikel 17, §§ 1 en 4, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State die cumulatief vervuld moeten zijn wil een vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden toegewezen.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de beroepscommissie van de vzw Katholiek Basis- en Secundair Onderwijs Ternat van 10 september 2018 waarbij het aan Pauline Geerts toegekende oriënteringsattest B met clausulering voor Grieks-Latijn, Latijn, moderne wetenschappen, Rudolf Steinerpedagogie en Yeshiva wordt gehandhaafd.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van één oktober tweeduizend achttien, door de Raad van State, IXe kamer, samengesteld uit:

Bert Thys,

staatsraad, waarnemend voorzitter,

bijgestaan door

Bart Tettelin,

griffier.

De griffier

De voorzitter

Bart Tettelin

Bert Thys